

50
 lires litteras a seipso in tabulis ppt̄ maiore secreta cautela c̄scriptas
 dedit ep̄o halbstadensi p̄ferendas. q̄b̄ nepotē suū tamis undiq; ad
 uersitatū p̄cellis iactatū & pene naufragantē c̄solaret̄ & instru-
 eret. At ille ex ipsa tā operosa secreta cōmunitiōe coniciens
 aliqd regi reiq; publice aduersū his litteris c̄tineri. regi eas de-
 tulit. Quas ille c̄tra sp̄e suā nulla uidens infidelitatis indicia
 dare. tam ad t̄rendū cū exemplar earū archiepo misit. ut ex-
 perinto colligeret. n̄ rara apud se suoz secretoz p̄ditionē. Itē
 alius q̄dā ex ministris ei quē coloniensi eccl̄e p̄p̄a industria ip-
 se adq̄sierat. quēq; ob hoc indulgentissimo semp̄ affectu coluerat.
 & bonis omib; etiā sup̄ natales suos locupletauerat. repente in-
 solentia serui elatus iugū eccl̄astice seruitutis cepit depecta-
 re. seq; in libertatē uolento q̄dā iure fori cū magna archiepi
 c̄tumelia uelut equus in frenis excussit. Tū ū crebris morib;
 caroz suoz ita amarus ē. & uulnere concisus sup̄ uulnus. ut
 saxeū q̄q; pectus & sup̄ petrā fundatū edificiū c̄cutere posset
 tā uehemens ille turbo t̄ptationis. Ad omnē aut̄ doloris & me-
 roris plenitudinē. illa noue c̄fusionis miseria quę p̄ om̄s an-
 gulos regni se dilatare iā incipiebat tanto acerbius cordis ei
 intima tetigit. q̄nto res ad generale totius eccl̄e discrim̄ spec-
 tabat. Nā fertate **B**arbarica c̄fligentib; int̄ se francis & saxonib;
 immiscebant se fide dubia nē his nē illis sueui gensq; barōrioz.
 fiebantq; cedēs. incendia simul & rapinę p̄ om̄e regnū teutoni-
 cum. Harū calamitatū incentrix & q̄ddā inpsens durandi soli-
 damtū exurrexit int̄ea illa lugenda semp̄ omib; eccl̄e mēbris
 int̄ regē & aplicū c̄trouersia. quę duarū partiū heresim c̄ten-
 tiosissima creans. exutraq; multoz miliū animas inferis p̄-

- 150 19 ✓ s vicarius, "Optime" inquit "atque utiliter / frater ac
 208 12 um exercitu affuit, Ottonem se capturum ratus. Et certe
 264 11 ici castello, parvaredus ante visus bucephalus, / fieri
 244 2 munitione, et militum victu, deliberare atque ordinare
 141 13 Deroldus incaute sumpto, mox serpente veneno, deficere
 235 5 iectis a Lu<do>uico. / Quibus dispositis, dux sic orsus
 200 11 considen[ti]bus, aug(ustus) eorum medius, sic e sublimi
 49 11 dicitur Fara, pre / nimia anxietate, insomnietatem pati
 260 7 fidei / et urbis, a K(aro)lo convenitur. Qui sic orsus
 230 3 ret, pro rerum / natura inmutato aere, Lauduni egrotare
 58 14 emonstrant. / Quatinus levi obiurgatione rex ammonitus,
 284 16 duxit, et O(doni) omnia hec retulit, O(doni) itaque ut
 120 12 io. / Otto penitus iniuriam dissimulans, baculo innixus
 288 9 rtractabat, cum ad eius aures hec delata sunt. Magisque
 147 8 communi mox consensu decretum est ut quod / regulariter
 104 18 ab metropolitano per legatos ista suggeruntur. Qui mox
 199 13 hendit<ur> / Etenim cum mathematice phisica par, atque
 202 12 e / sue videlicet coeve ut speciem subdiderim. Cum enim
 202 12 ndum videtur, quod mathematicam phisice / sue videlicet
 82 8 multis adveniant, dissidentium animositate in bellum /
 153 21 saltem potentium vehementi violentia ad / bonum redire
 67 10 cumdati, multo / conamine eos quos impellebant in fugam
 124 6 nt. Regem quoque Setrich cum violentia belli / in fugam
 127 18 venientium hostium metu / territus, in ecclesiam fugere
 132 10 llitum alios saucians, alios interimens, regem in fugam
 125 18 ia potitus, alios enecat, alios capit, alios in fugam /
 111 8 em Belgicam / lustrat, ac tirones lectissimos in unum /
 44 7 ri acies ordinaverant, ac indivisi adversarios excipere
 228 17 . Hanc molem exstructam, ad stationem hostium / deducere
 213 5 quirere posse arbitrabantur. Enimvero de communi labe /
 89 14 amque hostiliter debacchantes / infestasse, vim inferre
 252 15 aternum sita foret. Patruo itaque miserescerebat, illum /
 226 16 inceret, cum id sine multo / sanguine fieri non posset,
 208 7 idendum processit. Lotharium cum XX instare / advertit.
 105 5 m oppugnandi viribus non fecisset, ingeniose eos capere
 222 6 Lotharius rex per multos cognitis, filium inde revocare
 212 16 ontra hostem an reconciliari / hosti. Si staret contra,
 coepiscopus Rotbertus, rerum seriem tenuit. Etenim cum divinas l
 coepisset
 coepisset, si in / itinere sese exercitus angariis non impedisse
 coepit
 coepit asello tardiusculus. Iam sol a mesembrino discesserat, to
 coepit. Deputavit ergo vigiles / quingentos, qui noctibus sing
 coepit. / Eductusque a suis, teriaca vim veneni repellit. Et tri
 coepit, "Huc ex locis diversis regio iussu vocati, ad / discutie
 coepit. / quadam figura cum multiplici diversarum rerum distribu
 coepit. Que cum nimium succresceret, mentis / alienationem opera
 coepit, "Quoniam divinitas in omnibus / misericors, etiam dum pu
 coepit. Unde vexatus ea passione que colica / a phisicis dicitur
 coeptis
 coeptis insistere non formidet. Unde et / post contra eum iustis
 coeptis instet, suadet. / 76. PERV<ASIO> Milid<uni> ab <O(done)>.
 coepto
 coepto negotio finem dare stando / satagebat. Ac rationibus dete
 coepto / negotio insistens, exercitum parat congregat, bellumque
 coeptum
 coeptum erat, rationabiliter atque canonice pertractaretur. Simu
 coeptum negotium / intermittens, suo auxiliaturus regreditur. Mi
 coeva
 coeva a Gerberto posita fuisset, ab hoc / mathematice eadem phis
 coeve
 coeve sub eodem genere / habeantur, maiore inquam admiratione di
 coeve ut speciem subdiderim. Cum enim coeve sub eodem genere / h
 cogantur
 cogantur. Et pro itineris securitate si sibi placeat, ab ipsis l
 cogantur, ut vel invitis bona prestentur." / 76. <O>RATIO OTTO<n
 cogent
 cogent ii qui in cornibus perstiterant a / Belgis <et> Neustri
 cogeret
 cogeret, in dumeto mox repertus, tribus lanceis a palantibus tra
 cogeret
 cogeret, suorum densitate oppressus ac suffocatus est. / Britt
 cogit
 cogit. Et forte cepisset, nisi / ab eius armigero ibi mox interf
 cogit. In quo etiam certamine, interfectorem Uuilelmi qui cum Ar
 cogit, senes tantum emeritos patriae / linquens. Factoque exerci
 cogitabant
 cogitabant. At regii pedites / hostibus directi, primo certamine
 cogitabant. Sed quia sagittarios suspectos habebant, rationem qu
 cogitabant, ut maioris glorie et honoris locum, apud conturbatos
 cogitabat
 cogitabat. / a-a) Karolus ... in quo (scil. carcere) post quinqu
 cogitabat, illum colebat, illum pro parentibus carissimum habeba
 cogitabat in posterum minus eis credendum, eo quod / amicorum la
 Cogitabat itaque nunc reniti, nunc quoque ad tempus recedere, et
 cogitabat. / 10. MACHINAE <C>OMPOSITIO. / Fecit itaque ex veheme
 cogitabat. Non / ignorans in peius eum lapsurum, cum illic nullu
 cogitabat possibile esse ducem opibus corrumpi, et in amicitiam

sollicitudine gerit. n̄ suis uirib⁹ s; xpi pannos iam .xxviii. susten-
tatus & gubnatus. hic usq; nē multis efferens insignis suū ut ue-
re credit⁹ unicū intercessorē. p̄sentis capituli testimonio nititur
appbare qualis & q̄ntus infuturoꝝ q̄q; p̄scientia fuerit. **viii.**

Paucis p̄ uerba sup̄iora dieb⁹ int̄positis. magnates & quoz senten-
tias sequi reliq̄s tā de clero quā de pp̄lo certū erat ad se uir di-
generalit̄ introire iubens. in lecto c̄sedit. acceptaq; stola pontifi-
cali ut uidelicet uerbis plus inēet auctoritatis. uniūsoꝝ adiura-
tione tremēda supplicet & quā intime cūenit. ne quas transfe-
rendo corpori ei⁹ in sigeburg c̄trarietates inferri paterent⁹. etiam
& excommunicationis t̄rorē q̄ntū sibi c̄cessit auctoritas & nom̄
pontificis om̄i intentans qui ut actu ut c̄silio ne fieret obistere
conaret⁹. Et .iiii. p̄pe ebdomadas ante suū adhuc habens exitū.
honorabile uirū Erphone iā dicti montis abbate quē canicie
resperfū anglica pat̄no nomine semp honorabat. alioꝝq; mo-
nasterioꝝ patres & monachos n̄ min⁹ ad duodecī se circūsedere
fecit. & cordis oculis in om̄e sue cūersationis lineā defixus. con-
fessione publica se reū se peccatorē clamauit. satisq; indignū
q̄ tanti sacerdoti nomine gloriaret⁹ eatenus. Et p̄tin⁹ stolā pon-
tificale. a ceruice tollens. eis optulit dicens. Ab hac longe mori

190	4 ✓	ut cippati / pene impediuntur. In quibus etiam rostra	componunt, aures hinc inde erigunt. Et ne / folleant, magnopere
213	25 ✓	s benivolentiam ad alterutrum referentes, in amicitia /	componunt. Constituitur tempus colloquendi. Locus utrique commod
174	18 ✓	n te eo qui operi presidebat. Adsunt exploratores, et ad	comportandum
174	19 ✓	ese. Deputantur operi. Daturque eis clitellaria sporta.	comportandum lapides / offerunt sese. Deputantur operi. Daturque
218	9 ✓	, unde et Romam illum adiit. Ne ergo penitus / sui voti	Comportant
132	2 ✓	/ Quo sepulto, cum adhuc inter regem ducemque pax nulla	Comportant itaque / cementum ac lapides, ac nummos singulos, sin
246	1 ✓	/ sunt. Castra inprimis aggere et fossa muniunt. / 22.	compos
228	1 ✓	rii prosilirent, accessum facilem / invenirent. / 105.	compos gloriatur, peto supplex filia matrem, ut in revertendo ta
105	6 ✓	cisset, ingeniose eos capere cogitabat. / 10. MACHINAE	composita
197	4 ✓	/ zwischen den Pfeilen nicht gestrichen). / 52. <SP>ERE	composita esset, atque rex / dolos simulatorum nondum perpendere
195	12 ✓	enissimam / notitiam redegit. / 50. <SP>ERAE <so>lidae	Compositio
197	20 ✓	a proposito discedere / videamur. / 53. <ALIA>E SPERAE	Compositio arietis. / Inde extruitur aries, muris frangendis ob
190	17 ✓	te etiam pudenda intuentibus non protegunt. In quorum /	<Com>positio cuiusdam <m>achine bellice. / Quercus proceras radic
194	14 ✓	toriographum. Quibus assuefactos, / locutionumque modis	<C>OMPOSITIO. / Fecit itaque ex vehementissimis lignis compactis,
218	22 ✓	undum esset cubitum, ei lectus cum diligenti apparatu /	COMPOSI<tio> planetis cog<nos>cendis ap<tis>sima. / Errantium qu
229	14 ✓	decretum / exivit, hostes sine aliqua ultionis iniuria	<comp>ositio. / Ratio vero astronomie quanto sudore collecta sit
142	3 ✓	e illius aliquot / impugnat. At cum per dies sex nullum	<comp>ositio sign(is) <cog>noscendis <ido>nea. / Fecit preter hec
257	1 ✓	bat, qua versa vice et Laudunum caperet, / et K(arolum)	compositione
262	1 ✓	berone) iussa est ut / omnes quos sibi adversos putabat	compositione id uni non sufficit, quo duo contenti ad plenum ess
253	6 ✓	urbem / invaderet, atque sese cum primatibus collectis	compositos
298	15 ✓	et[e]ndebas, ut ab O(ttone) / r(ege) dominos tuos reges	compositos, ad rhethoricam transduxit. / 48. CUR {e}<is> sophis{
97	9 ✓	et Heriberti insectationem, eo quod ipsi patrem eius /	compositus
175	10 ✓	mus tendit. Eumque ingressus, matrem cum duobus natis /	compositus est. Eique circumfusi se omnes ad serviendum obtuleru
126	1 ✓	m Ar(nulfo) sibi vim / intulerat, militari insectatione	comprehendendos
243	19 ✓	us instinctu sese repulsum a / fratre arbitrabatur, ibi	comprehendendos, ac illesos sibi adducendos. / Comprehensi itaqu
175	10 ✓	rehendit. Alii vero ornamentis asportandis insistebant.	comprehendere
105	18 ✓	Rex ergo amplius / tumultuari prohibens, intactos pene	comprehendere posset, voto frustratus sua / repetit. Que dum a d
108	3 ✓	ingreditur, totumque pervadit. Arnulfi milites, omnes /	comprehenderet
113	7 ✓	greditur capitque. Illos quoque qui sibi / surripuerant	comprehenderet. Legatos itaque huiusmodi negotii officiosissimos
229	15 ✓	iniuria comprehendendos, ac illesos sibi adducendos. /	comprehenderet. Quesiti fuere, nec reperti. Subductus / est et K
196	12 ✓	tiam / incorporales esse dubium non est, hac ab eo arte	comprehenderet, vim inferret, ac custodie / ergastulo detruderet
164	21 ✓	mmani cede adoriuntur. Qui mox / a cohortibus victi, ac	comprehendi
260	17 ✓	omnibus consultat. Quare ignotus cunctos latuit. / 47.	comprehendi faceres, regnumque Francorum in ius illius / transfu
196	10 ✓	occasu notarent. / 51. <IN>TELLECTI<bili>um circularum	comprehendissent
201	27 ✓	uit "magni constet, utpote divinarum et humanarum rerum	comprehendissent, ac carceri trusissent. Galli itaque in regis p
			comprehendit
			comprehendit. Alii vero ornamentis asportandis insistebant. Comp
			comprehendit. Cuius manus obtruncans, in ultionem / amici Rhodom
			comprehendit, eique custodes adhibuit. Reliquam etiam urbis / no
			Comprehendit et milites, / oppidumque succendit. Quo combusto, c
			comprehendit, preter hos qui in militari tumultu / sauciati fuer
			comprehendit. Quorum alios gladio enecat, alios uxori natisque r
			comprehendit. Sed utpote vir bonus, nulliusque vitae aemulus ind
			Comprehensi
			Comprehensi itaque, inermes et indempnes preter ictus quos in mi
			comprehensi noscuntur. Effecit / semicirculum recta diametro div
			comprehensi sunt, preter paucos qui in turris presidium sese / r
			COMPREHENSIO
			COMPREH<EN>SIO K(AROLI) ab A<d(alberone).> / Interea cum K(aroli
			<compre>hensio. / Circuli quoque qui a Grecis paralleli, a Latini
			comprehensio / veritatis, tamen ut nec nos ignavie arguamur, et

Halle Franke

H15

fol. 57^v

occurrit ceptis prauorum ne magnis iudicis obnoxius loci mei ruina
grauis excitas. Hec senior ille non intelligens quia persequeret intentione.
pro eius hinc emigratione paucis mensibus elapsis electione frum coactus
est onus suscipere totius monasterii. quod et hodie patris ANTHONIS
memor uelut is cui bene crediderit in idipsum fideliter et cum magna
solicitudine gerit. non suis uiribus sed christi pannos iam .xxviii. susten-
tatus et gubernatus. hic usque ne multis efferens insignis suum ut ue-
re credit unicuique intercessore. presentis capituli testimonio nititur
appareare qualis et quantus infuturo quodque prescientia fuerit. **VIII.**
Paucis per uerba superiora diebus interpositis magnates et quorum senten-
tias sequi reliquos tam de clero quam de populo certum erat ad se uir di-
generaliter introire iubens in lecto cecidit. acceptaque stola pontifi-
cali ut uidelicet uerbis plus in eum auctoritatis. uniuersos ad mira-
tionem tremenda suppliciter et quam intime euenit. ne quas transfe-
rendo corpori eius in sigeberg ceteritates inferri paterentur. etiam
et excommunicationis terrore quantum sibi excessit auctoritatis et non
pontificis omni intentans qui ut actu ut consilio ne fieret obsequere
conaretur. Et .iiii. prope ebdomadas ante suum ad huc habens exitum.
honorabile uirum Erphone iam dicti montis abbate quem canicie
resper suum anglica patris nomine semper honorabat. aliorumque mo-
nasteriorum patres et monachos nimirum ad duodecim se circumsedere
fecit. et cordis oculis in omne sue conuersationis lineam defixus. con-
fessione publica se reum se peccatorem clamauit. satisque indignum
quod tanti sacerdotum nomine gloriaretur eatenus. Et primum stolam pon-
tificalem a ceruice tollens. eis optulit dicens. Ab hac longe meri-
tis alienum. uobis tam penitens et efficiens restituo. non enim ei insigni-
is elata ceruix mea diutius abuteretur. qua meo iudicio digne

196	7	✓	naturas dispositis insinuavit, instituitque in signorum	comprehensione
285	26	✓	e O(do) respondisse fertur, sese amplius / lesum suorum	comprehensione. / Nam tempore nocturno ardentibus stellis operam
262	10	✓	ptus, de salute fidelium, urbisque ereptione et hostium	comprehensione, quam proditoris suspendio. / 79. RIX<A> O(donis)
				comprehensione / quesivit, et addidicit. Die altera civibus acci
				Comprehensique
254	8	✓	ant, K(arolo) cedunt, atque a turri egressi sunt. / 36.	Comprehensique et Laudunum ducti, custodibus deputati sunt. K(ar
				comprehensis
175	11	✓	cendit. Quo combusto, cum domina et natis, militibusque	comprehensis, / ad reginam Gerbergam reversus est. / 10. Quod Ra
				comprehensos
285	23		nutaret, affuere nuntii, qui / castrum captum, suosque	comprehensos et inermes factos assererent. Quo audito, / exercit
261	28		pulsum comprimunt. Nec minus Ar(nulfum) pervadunt. Quos	comprehensos, in / eadem turri includunt. Turrim quoque clavibus
				comprehensum
104	6		ta vi capit, comburit, ac / subruit. Latronum principem	comprehensum dimissis minoribus regi deducit. Qui cum / iussu re
219	3	✓	bus postquam ei necem minati sunt si vocem emitteret, /	comprehensum ligatis manibus et pedibus in ergastulum detruserun
262	5	✓	tis captum, atque Ar(nulfum) inter hostes / inventum et	comprehensum mandat. Unde et sine mora cum quocumque possit ven
				comprehensuros
207	9	✓	ttollunt. Sese / sponte ituros cum rege, et Ottonem aut	comprehensuros, aut interfecturos, aut / fugaturos pollicentur.
				comprehensus
285	17	✓	proditor cuius dolo huiusmodi infortunium accessit, mox	comprehensus, / suspendio secus castris portam defecit. Nec minus
				compressi
290	4	✓	merguntur, ac ceca ruina confusi, ad XX inmersi atque /	compressi sunt. At posterior exercitus, fronte priori precipitat
				compressio
233	10	✓	solvat, aequum et utile videtur, quatinus pestilente /	compressio, metus adoriendi talia, quibusque pravis inferatur." /
				compressurum
233	22	✓	adhibiturum dicerent, captamque urbem cum ipso hoste /	compressurum. Si vero obiectis respondere non dubitaret, obsides
				Compressurus
214	5	✓	venit, suos revisurus, atque de regni statu quesiturus.	Compressurus etiam si qui forte / essent tumultus, et tumultuant
				comprimunt
261	28	✓	furentem, armati circumdant, atque in lectum / repulsum	comprimunt. Nec minus Ar(nulfum) pervadunt. Quos comprehensos, i
				comprovinciales
267	6	✓	turicensium metropolitanus, Lugdunensis / metropolitani	comprovinciales, Gualterus Augustudunensis episcopus, / Bruno Li
267	2	✓	oris, Remorum diocesanei, Remensis quidem metropolitani	comprovinciales, / Guido Suesorum episcopus, Adalbero Laudunensi
266	9	✓	est ut episcopi Gallie omnes qui valent et maxime qui /	comprovinciales sunt in unum conveniant. Qui autem adesse non po
				comprovincialibus
115	12	✓	in effectum redigi admodum petiit. / 25. <A>RTOLDUS a	<c>omprovincialibus <e>piscopis repudiatur <et> pro eo / H(ugo) e
				comprovincialibus
292	3	✓	mbaldo Turonico, Daiberto / Bituricensi, aliisque horum	comprovincialibus nonnullis. In qua postquam ex / patrum decreti
				compulit
42	1	✓	o quod milites mediocri interdum subdi contempnerent. /	compulit. Atque hoc fere per quinquennium. Quibus repulsis, fame
210	2	✓	militum / copiam non haberet, fluvium Sequanam transire	compulit, et gemebundum ad ducem / ire coegit. Turbati ergo repe
135	6	✓	ex adversariorum insectatio in partes transmarinas olim	compulit. / Meo vero ingenio et consilio inde revocatus, regnis
151	12	✓	tum, in partes / transmarinas et prope in Rifeos fugere	compulit. Patre autem extincto, et me in / a-a) Me quoque puerul
109	17	✓	Et qui partibus Ottonis / favebant, ultra Rhenum fugere	compulit. / Presenserat enim Ottonem velle in suum / ius Belgica
				conabantur
114	16	✓	ibus alia curaret. Et qua poterant oppugnantes, ingredi	conabantur. / At montis eminentia superioribus impares, non seme
243	14	✓	d esset, et de domibus ebullientes, profugio se eripere	conabantur. / Quorum alii ecclesiarum secretis se occultabant, a
114	18	✓	ti sunt. Instabant / tamen, ac regi ingressum preripere	conabantur. / 24. <R>EGE ADVE<ni>ente obsidio <s>olvitur. / Iamq
				conabatur
255	8	✓	te sibi / copias parasset, venienti resistere viriliter	conabatur. IIIII etenim pugnatorum Lauduni / collegerat, animoque
290	5	✓	it. Unde et Fulco vite tantum consulens, profugio eripi	conabatur. / 86. <IN>TERFECTIO <Co>nani. / Quem cum fuga exagita
				conamine